

Nr 177

Av herrar **Lundberg** och **Håstad**, om inrättande vid Uppsala universitet av en personlig professur i plastikkirurgi för docenten Tord Skoog.

Inom den praktiska medicinen har det under de senaste årtiondena skett en utomordentligt livlig utveckling, som för vårt land inneburit en allmänt omvittnad förbättring av folkhälsan med ökad arbetsförmåga och produktivitet. Detta har endast varit möjligt tack vare en ökad specialisering, vilken särskilt präglat den moderna kirurgien, som numera är i det närmaste fullständigt uppdelad i ett antal deldiscipliner. Denna specialisering är icke så märkbar inom den praktiska sjukvården på landstingsplanet, men den är desto mera framträdande vid de stora undervisningssjukhusen till vilka den medicinska forskningen och specialistutbildningen äro koncentrerade. Bland dessa kirurgiska specialiteter spelar i våra dagar plastikkirurgien en framträdande roll.

Plastikkirurgien som kan karakteriseras som de ytliga vävnadernas d. v. s. hudens, ansiktets och händernas rekonstruktiva kirurgi har en utomordentligt stor roll att fylla inom sjukvården, och dess nuvarande resultat äro i allt väsentligt grundade på modern teoretisk och experimentell kirurgisk forskning. I detta sammanhang särskilt betydelsefullt är det förhållandet att plastikkirurgien ingalunda synes vara en färdigutvecklad medicinsk specialitet utan inom densamma bedrives en intensiv forskning som ständigt ger nya resultat, och dessa kunna förväntas i en relativt näralliggande framtid komma att medföra nya och förbättrade behandlingsmetoder.

En av plastikkirurgiens mest använda arbetsmetoder består i överföring av frisk vävnad (t. ex. hud, senor, ben, brosk) till områden inom vilka vävnaden skadats eller förstörts. Utvecklingen av denna metodik är ingalunda ett enbart tekniskt kirurgiskt problem utan i detsamma är involverat ett antal teoretiska problem som beröra histologi, fysiologi, bakteriologi, immunologi etc., och lösandet av desamma förutsätter forskningsarbete av med hänsyn härtill utbildade erfarna forskare. Brännskedeforskningen och flera andra av plastikkirurgiens viktigaste arbetsområden karakteriseras av samma djupa förankring i den teoretiska medicinen.

En av de svenska pionjärerna på detta område som i sin forskning och i sin praktiska tillämpning av forskningen på området varit den mest framgångsrike och som vunnit ett mycket uppmärksammat internationellt ve-

tenskapligt anseende är docenten i plastikkirurgi vid Uppsala universitet Tord Skoog. Uppsala universitet har i sina äskanden till 1959 års riksdag upptagit en personlig professur i plastikkirurgi för docenten Skoog och har som stöd för detta sitt äskande åberopat docenten Skoogs omfattande vetenskapliga produktion samt yttranden över dessa arbeten och hans verksamhet i övrigt från framstående svenska och utländska vetenskapsmän. Omdömena som avgivits av dessa ha undantagslöst varit mycket lovordande och utgöra starka belägg för docenten Skoogs förnämliga internationella renommé. Universitetskanslern har också upptagit den för docenten Skoog föreslagna professuren i sina petita till innevarande års riksdag. Emellertid har departementschefen beklagligtvis icke funnit det möjligt att upptaga professuren i proposition till innevarande års riksdag.

Av handlingarna i ärendet framgår att docent Skoog har de bästa förutsättningar att dels själv bedriva vetenskaplig forskning och dels att främja utvecklingen genom samarbete med andra forskare. Han intar således en framskjuten internationell ställning med omfattande kontakter och möjligheter till samarbete på det internationella planet och han har därjämte vid Akademiska sjukhuset i Uppsala stimulerat forskare och bildat forskargrupper som utfört erkänt förstklassiga vetenskapliga arbeten. Det finns således all anledning att utgå ifrån att docenten Skoog, därest han erhåller en personlig professur i plastikkirurgi, icke blott erhåller en välförtjänt belöning för hittills utfört framstående vetenskapligt arbete utan också får helt andra förutsättningar att fortsätta sina forskningar på viktiga medicinska fält som här endast skola i korthet antydas.

Ett område inom vilket plastikkirurgien utvecklats intensivt är transplantationerna av hud. Under fredstid äro dylika behandlingar av brännskador av den största betydelse och detsamma gäller de ofta mycket vanställande och invalidiserande skador av den typ som uppstår i samband med andra slag av olycksfall. Särskilt de senaste krigserfarenheterna ha ådagalagt detta, och det råder inom den medicinska världen full enighet om att ett framtida utnyttjande av atomvapen med därav framkallade brännskador och strålningsskador framtvingar kravet på en så omfattande forskning på detta område som möjligt. Den av docenten Skoog bedrivna forskningen över hudtransplantation och möjligheterna att för katastrofbehov samla och bevara hud i s. k. hudbankar måste sålunda betraktas som ytterst angelägen.

En annan av docenten Skoogs uppmärksammade insatser berör behandlingen av medfödda missbildningar särskilt s. k. kluvna läppar och gommar. Dessa äro jämte de ovan nämnda rekonstruktionerna av vanställande och invalidiserande brännskador några av plastikkirurgiens socialmedicinska uppgifter, vilkas betydelse äro uppenbara.

Slutligen måste framhållas att docenten Skoogs utbildning på högsta vetenskapliga plan av yngre plastikkirurger hittills varit framgångsrik och

att det för vårt lands sjukvård i fredstid och för vårt beredskapsläge är nödvändigt att även denna del av Skoogs verksamhet får fortgå och utvecklas.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta att inrätta en personlig professur för docenten Tord Skoog vid Uppsala universitet.

Stockholm den 27 januari 1959

John Lundberg

Elis Håstad

Nr 178

Av herr **von Friesen**, *angående utredning om inrättande av en professur i invärtes medicin.*

De allergiska sjukdomarnas stora medicinska och sociala betydelse har under de senaste åren blivit allt klarare genom undersökningar utförda i skilda länder. Dessa sjukdomar hör till vitt skilda kliniska ämnesområden. De mest svårbehandlade av de allergiska sjukdomarna och de som framför allt kan leda till invaliditet hör till invärtesmedicinens och barnsjukdomarnas områden. Hit hör nämligen astma, en sjukdom, som förorsakas av allergiska förändringar i luftrören, vilket medför att de sjuka får svårighet att andas. Sjukdomen kan leda till bestående skador i lungorna, vilket i många fall kan motverkas genom lämplig behandling. Utredningen och behandlingen är emellertid tidskrävande och fordrar speciella resurser och speciell erfarenhet hos de behandlande läkarna.

I England har man funnit, att ungefär 1 procent av befolkningen lider av aktuella astmabesvär. Allergisk snuva (t. ex. hösnuva), som i uttalade fall även kompliceras med astmatiska besvär framför allt om lämplig behandling mot hösnuvan ej insättes, förekommer ungefär i samma frekvens som astma. I detta antal ingick dock endast patienter, som sökt läkare för sina besvär. Vidare hade 1,5 procent av befolkningen så svåra besvär av nässelfeber och s. k. Quinckes ödem att de sökte läkare härför. Motsvarande siffra var för hudsjukdomar 1,5 procent. Arbetsoförmåga på grund av astma förorsakar i England en förlust av 4,6 miljoner dagsverken per år, vilket motsvarar 1,6 procent av all arbetsförlust på grund av sjukdom. Motsvarande siffra för allergiska hudsjukdomar var 1 procent. Sjukersättning för